

**БІЛОЦЕРКІВСЬКИЙ ІНСТИТУТ
НЕПЕРЕРВНОЇ ПРОФЕСІЙНОЇ ОСВІТИ**

**НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ ПЕДАГОГІЧНИХ НАУК УКРАЇНИ
ДЗВО «УНІВЕРСИТЕТ МЕНЕДЖМЕНТУ ОСВІТИ»
БІЛОЦЕРКІВСЬКИЙ ІНСТИТУТ НЕПЕРЕРВНОЇ ПРОФЕСІЙНОЇ ОСВІТИ**

ЗАТВЕРДЖЕНО

Вченою радою

**Білоцерківського інституту неперервної
професійної освіти**

«28» листопада 2023 року протокол № 9

Введено в дію наказом директорки

**Білоцерківського інституту неперервної
професійної освіти**

від 29 листопада 2023 року № 01-01/53-О.Д.

Директорка

В.В. Сидоренко

**ТЕОРІЯ ОРГАНІЗАЦІЙ ТА
ОРГАНІЗАЦІЙНА ПОВЕДІНКА**

РОБОЧА ПРОГРАМА

навчальної дисципліни

**(шифр за ОПП – ОК.7 – дисципліна формування
фахових компетентностей)**

Рівень вищої освіти: другий (магістерський)

Галузь знань: 07 Управління та адміністрування

Спеціальність: 073 Менеджмент

Освітньо-професійна програма: Управління навчальним закладом

Біла Церква 2023

Робоча програма навчальної дисципліни «Теорія організацій та організаційна поведінка» складена відповідно до навчального плану освітньо-професійної програми «Управління навчальним закладом» спеціальності 073 Менеджмент 07 Управління та адміністрування.

Автор-укладач робочої програми:

Герасименко Юлія Сергіївна, докторка економічних наук, доцентка, професорка кафедри педагогіки, психології та менеджменту

Розглянуто і схвалено на засіданні кафедри педагогіки, психології та менеджменту Білоцерківського інституту неперервної професійної освіти
(протокол № 10 від 07 листопада 2023 р.)

Рекомендовано на засідання Ради із забезпечення якості освітньої діяльності та якості вищої освіти Білоцерківського інституту неперервної професійної освіти
(протокол № 3 від 24 листопада 2023 р.)

Затверджено Вченою радою Білоцерківського інституту неперервної професійної освіти
(протокол № 9 від 28 листопада 2023 р.)

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, напрями підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни
		заочна форма навчання
Кількість кредитів, відповідних ECTS – 3	Галузь знань: 07 Управління та адміністрування	Обов'язкова
		Рік підготовки
Загальна кількість годин – 90	Спеціальність: 073 Менеджмент	1
		Семестр
	Освітньо-професійна програма: Управління навчальним закладом	1
		Лекції
	Рівень вищої освіти: другий (магістерський)	8
		Практичні заняття
		10
		Самостійна робота
		72
		Індивідуальні завдання
Творчі практичні завдання		
Вид контролю - екзамен		

Примітка: співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної та індивідуальної роботи становить – 15 % : 85 %.

2. Мета і завдання навчальної дисципліни

Метою вивчення навчальної дисципліни є оволодіння здобувачами вищої освіти знаннями за напрямом «Теорія організацій та організаційна поведінка» та відповідними вміннями і здібностями для здійснення ефективної професійної діяльності за спеціальністю, а саме: проводити аналіз теоретичних засад управління організаціями; впроваджувати міжнародні стандарти в практику управління організаціями; формувати систему управління на засадах та методології теорії організації; володіти фінансовими механізмами управління організаціями; аналізувати; вміти формувати вимоги до розкриття інформації в організації;

Завданням вивчення навчальної дисципліни є формування у здобувачів вищої освіти наступних компетентностей:

ЗК1. Здатність проведення досліджень на відповідному рівні;

ЗК2. Здатність спілкуватися з представниками інших професійних груп різного рівня (з експертами з інших галузей знань/видів економічної діяльності);

ЗК3. Навички використання інформаційних та комунікаційних технологій;

ФК4. Здатність до ефективного використання та розвитку ресурсів навчального закладу;

ФК9. Здатність аналізувати й структурувати проблеми навчального закладу, приймати ефективні управлінські рішення та забезпечувати їх реалізацію;

ФК10. Здатність управляти навчальним закладом та його розвитком.

ФК12. Здатність застосовувати основи педагогіки і психології в освітньому процесі у навчальних закладах.

ФК13. Здатність до самостійного опанування новими знаннями, використання сучасних освітніх та дослідницьких технологій.

У результаті вивчення навчальної дисципліни *«Теорія організацій та організаційна поведінка»* здобувачі вищої освіти повинні:

ПРН2. Ідентифікувати проблеми в навчальному закладі та обґрунтовувати методи їх вирішення;

ПРН3. Проектувати ефективні системи управління навчальним закладом;

ПРН4. Обґрунтовувати та управляти проектами, генерувати підприємницькі ідеї;

ПРН6. Мати навички прийняття, обґрунтування та забезпечення реалізації управлінських рішень в непередбачуваних умовах, враховуючи вимоги чинного законодавства, етичні міркування та соціальну відповідальність;

ПРН11. Забезпечувати особистий професійний розвиток та планування власного часу.

ПРН12. Вміти делегувати повноваження та керівництво навчальним закладом (навчальним підрозділом).

3. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Теоретичне забезпечення управління організацією

Тема 1. Предмет, методологія, завдання теорії організації

Теорія організації - це наукове вивчення організаційних структур, процесів та поведінки в організаціях. Вона досліджує способи оптимізації функціонування організацій, розвиток стратегій управління та взаємодію між людьми в цьому контексті. Методологія полягає у використанні різних підходів та теоретичних концепцій для аналізу та розуміння організаційних процесів. Завдання теорії організації включають розробку ефективних моделей управління, вивчення організаційної культури та створення стратегій для досягнення цілей організацій.

Тема 2. Взаєморозуміння на робочому місці та проблеми реорганізації робочих місць

Взаєморозуміння на робочому місці та проблеми реорганізації робочих місць є ключовими аспектами сучасного управління організаціями. Ця тема досліджує важливість ефективного спілкування та взаємодії між працівниками у процесі виконання роботи. Вона також звертає увагу на проблеми, що виникають при реорганізації робочих місць, такі як зміни в організаційній структурі, розподіл обов'язків та неоднозначності, що виникають під час цього процесу. Аналізуючи ці аспекти, вивчення цієї теми спрямоване на розуміння та вирішення проблем, що можуть виникнути під час взаємодії між колегами на робочому місці та під час перебудови організаційних процесів.

Змістовий модуль 2. «Сучасні аспекти теорії організацій»

Тема 3. Організаційне проектування

Організаційне проектування – це ключовий етап у створенні та оптимізації організаційних структур і процесів. Ця тема вивчає методи та стратегії розробки або перебудови організацій з метою досягнення їхніх цілей та оптимізації робочих потоків. Аналізуючи фактори, такі як комунікація, розподіл влади, структура команд, ця тема ставить перед собою завдання створення оптимального середовища для ефективної праці та досягнення стратегічних мет. Організаційне проектування включає в себе роботу з внутрішніми та зовнішніми факторами, а також враховує поточні тенденції та вимоги ринку для успішної адаптації організацій до змін в навколишньому середовищі.

Тема 4. Ефективність діяльності організації: економічні та соціальні аспекти

Дана тема зосереджується на вивченні факторів, що впливають на успішність функціонування організацій у контексті економічного та соціального розвитку. Ця тема охоплює аналіз ефективності організаційних процесів та стратегій, які спрямовані на досягнення фінансових цілей, оптимізацію ресурсів та підвищення продуктивності працівників. Поряд з цим досліджується вплив організаційної діяльності на соціальні аспекти, такі як задоволення працівників, розвиток спільноти та взаємодія зі споживачами та іншими зацікавленими сторонами. Аналізуючи ці два аспекти, дослідження в цій області спрямоване на створення балансу між економічною успішністю та соціальною відповідальністю організацій для досягнення комплексного підходу до їхньої діяльності.

4. Структура навчальної дисципліни

	Вид занять	Тема заняття або завдання на самостійну роботу	Кількість				Балів (max)
			Годин				
			лк.	лаб.	пр.	СР	
Змістовний модуль 1. Теоретичне забезпечення управління організацією							
1	Лекція 1	Предмет, методологія, завдання теорії організації	2				2
	Лекція 2	Взаєморозуміння на робочому місці та проблеми реорганізації робочих місць	2				2
	Практичне заняття 1	Загальна характеристика організації			2		2
	Практичне заняття 2	Умови якісного виконання роботи та ефективна взаємодія			2		2
	Самостійна робота 1	Концепція організаційної поведінки				36	36
	ПМК 1	Підсумковий контроль за змістовний модуль 1					
Всього за змістовний модуль 1 – 44 год.			4	-	4	36	44
Змістовний модуль 2. Сучасні аспекти теорії організацій							
1	Лекція 3	Організаційне проектування	2				2
	Лекція 4	Ефективність діяльності організації: економічні та соціальні аспекти	2				2
	Практичне заняття 3	Організація як процес			2		2
	Практичне заняття 4	Структура організації як чинник забезпечення її ефективності			2		2
	Практичне заняття 5	Організаційна культура			2		2
	Самостійна робота 2	Організація як система				36	36
	ПМК 2	Підсумковий контроль за змістовний модуль 2					
Всього за змістовний модуль 2 – 44 год.			4	-	6	36	46
			8		10	72	
Екзамен							
Всього з навчальної дисципліни – 90 год.							
90							

5. Теми лекцій

Тема 1. Предмет, методологія, завдання теорії організації

1. Теорія організації як наука та її місце в системі наукових знань.
2. Еволюція теорії організації.
3. Основоположні ідеї теорії організації.
4. Сучасна теорія організації.
5. Моделі організації

Тема 2. Взаєморозуміння на робочому місці та проблеми реорганізації робочих місць

1. Організаційна культура.
2. Лідерство.
3. Етичні основи приймання рішень.
4. Організаційна структура.
5. Організаційні зміни.

Тема 3. Організаційне проектування

1. Сутність організаційного проектування.
2. Універсальні погляди на проект організації.
3. Етапи організаційного проектування.
4. Методи проектування організації.
5. Чинники проектування організації.

Тема 4. Ефективність діяльності організації: економічні та соціальні аспекти

1. Поняття ефективності діяльності організації.
2. Чинники ефективності організації.
3. Підходи до оцінки ефективності управління.
4. Критерії організаційної ефективності та види ефектів.
5. Оцінка ефективності діяльності організації.
6. Оцінка ефективності організаційних систем.

6. Теми та зміст практичних занять

Тема 1. Загальна характеристика організації

1. Організація як універсальна категорія: основні підходи.
2. Генезис організації.
3. Властивості організації.
4. Принципи організації.
5. Система законів організації.

Тема 2. Умови якісного виконання роботи та ефективна взаємодія

1. Теорії мотивацій.
2. Від теорії до практики.
3. Групи та командна робота.
4. Комунікаційні основи праці.
5. Управлінська політика на виробництві.
6. Конфлікти та способи їх вирішення.

Тема 3. Організація як процес

1. Статика та динаміка організаційних систем. Динамічна організація.
2. Принципи статичного та динамічного стану організації.
3. Порівняльний аналіз принципів дії динамічних і статичних організацій.
4. Організація як система процесів.

Тема 4. Структура організації як чинник забезпечення її ефективності

1. Поняття структури організації та принципи її побудови.
2. Формальна та неформальна організаційна структура.
3. Елементи структури та зв'язки в організації.
4. Концепції організаційних структур.
5. Підходи до формування організаційної структури.
6. Характеристики організаційної структури.

Тема 5. Організаційна культура

1. Поняття, структурні елементи і властивості організаційної культури.
2. Функції організаційної культури.
3. Класифікація організаційної культури.
4. Система методів підтримки культури організації.
5. Зміна організаційної культури.

7. Самостійна робота

Розподіл годин самостійної роботи для здобувачів:

1. Підготовка до контрольних заходів – 18 год.
 2. Опрацювання питань, які не розглядаються на аудиторних заняттях – 84 год., з них на виконання індивідуальних дослідницьких завдань – 68 год.
- Усього 72 год.

Індивідуально-дослідницькі завдання у межах самостійної роботи спрямовані на формування і розвиток практичних умінь підготовки публікацій, доповідей та проєктів з актуальних проблем педагогіки вищої школи.

Результати опанування відповідного матеріалу перевіряються під час усного опитування, модульного і підсумкового (екзамен) контролю знань.

Перелік тем для самостійного опрацювання:

1. Предмет, методологія, завдання теорії організації.
2. Загальна характеристика організації.
3. Концепція організаційної поведінки.
4. Умови якісного виконання роботи та ефективна взаємодія
5. . Взаєморозуміння на робочому місці та проблеми реорганізації робочих місць.
6. Організація як система.
7. Організація як процес.
8. Теоретичні засади організації як об'єкта управління.
9. Організаційне проектування.
10. Структура організації як чинник забезпечення її ефективності.
11. Організаційна культура.
12. Інформаційно-аналітичні технології в організації.
13. Ефективність діяльності організації: економічні та соціальні аспекти.

8. Перелік питань до екзамену з дисципліни

1. Визначте місце теорії організації в системі наукових знань.
2. Назвіть об'єкт і предмет теорії організації.
3. Які методи пізнання використовує теорія організації? Коротко охарактеризуйте їх.
4. Які функції виконує теорія організації?
5. Назвіть основні етапи еволюції теорії організації. Яка між ними відмінність?
6. Назвіть основні напрями розвитку теорії організації. Які особливості властиві кожній науковій школі в розвитку теорії організації?
7. Охарактеризуйте принципи організації А. Файоля. Що таке «місток» Файоля?
8. Що таке "цілеспрямовані" організації Ч. Бернарда?
9. Охарактеризуйте теорію Х-У Д. Макгрегора.
10. Охарактеризуйте напрями сучасної теорії організації.
11. Які основні положення класичної моделі теорії організації?
12. У чому полягає неокласична модель теорії організації?
13. Назвіть характерні риси інституційної моделі теорії організації.
14. Умови виникнення системної моделі теорії організації.
15. Що таке генезис організації? Назвіть його основні положення.
16. Назвіть специфічні властивості організації.
17. Загальні принципи організації, їх роль в управлінні?
18. Які є класифікації законів організації?
19. Охарактеризуйте зміст закону інформованості-впорядкованості.
20. Чим обумовлена єдність аналізу та синтезу в організації?
21. Який взаємозв'язок законів організації?
22. Життєвий цикл організації, його основні стадії.
23. Охарактеризуйте рівні соціальних систем.
24. Назвіть основні цілі соціальних організацій.
25. Внутрішнє середовище організації, його елементи.
26. Чинники зовнішнього середовища сучасної організації.
27. Чинники прямого та опосередкованого впливу.
28. Підходи до аналізу зовнішнього середовища.
29. Назвіть основні підходи до класифікації організацій.
30. Охарактеризуйте зміст та особливості ділової організації.
31. Охарактеризуйте організацію як систему процесів.
32. Що таке система управління організацією? Назвіть її елементи.
33. Менеджмент організації, елементи його спеціального економічного інструментарію.
34. Підходи до розуміння сутності організаційного проектування.

35. Зміст стадій процесу організаційного проектування.
36. Основні методи організаційного проектування. Сутність методу організаційного моделювання?
37. Структура організації, принципи її побудови.
38. Охарактеризуйте концепції організаційних структур.
39. Назвіть підходи до формування організаційної структури.
40. Назвіть характеристики організаційної структури.
41. Що таке організаційна культура?
42. Зміст структурних елементів організаційної культури.
43. Охарактеризуйте рівні організаційної культури.
44. Що таке управлінська інформація?
45. Технології інформаційної діяльності в організації.
46. Які є аналітичні методи отримання інформації?
47. Як класифікуються інформаційні технології в організації?
48. Дайте визначення інформаційної системи організації.
49. Назвіть підсистеми інформаційної системи організації.
50. Сутність поняття «ефективність діяльності організації».
51. Які чинники визначають ефективність організації?
52. Назвіть критерії організаційної ефективності та види ефектів.
53. Алгоритм оцінювання ефективності діяльності організації.

9. Методи навчання

Навчання не залежно від форми викладання (очна чи дистанційна) передбачає використання словесних (лекція, розповідь, пояснення, інтерактивна бесіда), наочних (ілюстрація, демонстрація, спостереження) та практичних (практична робота, розв'язання задач, тренувальні і творчі вправи) методів навчання.

Під час лекційних занять використовуються презентації, які поєднують словесні та наочні методи навчання, що дає можливість здобувачам вищої освіти акумулювати знання.

Під час практичних занять застосовуються словесні та практичні методи навчання, які спрямовані на формування у здобувачів вищої освіти здібностей пізнання, а саме: інтерактивне обговорення тем, розв'язання практичних задач та розбір теоретичних вправ, дискусії, індивідуальна та командна форми роботи, вивчення готових кейсів.

Самостійна робота базується на наочних та практичних методах навчання і направлена на самостійне оволодіння здобувачами вищої освіти знаннями за темами навчальної дисципліни.

10. Система оцінювання навчальних досягнень

Навчальна дисципліна оцінюється за 100-бальною шкалою за видами навчальної діяльності.

Види робіт	Максимальна кількість балів
Відвідування лекцій	12
Участь у практичних заняттях (виступи, проблемні ситуації)	30
Самостійна робота (аналіз інформаційних джерел, підготовка повідомлень, опрацювання спеціальної літератури)	28
Тестування за змістовими модулями 1, 2 та 3	30
Екзамен	Сума балів за усіма видами робіт

Шкала оцінювання

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка за шкалою ЄКТС	Оцінка за національною шкалою
90 - 100	A	відмінно
82 - 89	B	добре
74 - 81	C	
64 - 73	D	задовільно
60 - 63	E	
35 - 59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання
0 - 34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

11. Методичне забезпечення

До методичного забезпечення навчальної дисципліни входять:

- конспект лекцій;
- наочні матеріали, слайди презентацій, дидактичні роздаткові матеріали (схеми, діаграми, тощо), приклади розв'язання задач;

- методичні вказівки до виконання практичних занять, самостійної, індивідуальної роботи студентів;
- пакети тестових завдань та завдань контролю й самоконтролю знань.

12. Рекомендована література

ОСНОВНА

1. Рижакова Г.М., Чуприна Х.М. Теорія організації: навч. Посіб. Київ : КНУБА, 2023. 200 с.
2. Монастирський Г. Л. Теорія організації: підручник. 2-е видання, доповнене й перероблене. Тернопіль : ЗУНУ, 2020. 329 с.
3. Свидрук І.І., Миронов Ю.Б., Кундицький О.О. Теорія організацій: навчальний посібник. Львів: Новий світ-2000, 2021. 176 с.
4. Білявська Ю.В., Микитенко Н.В. Теорія організації: підручник. Київ : Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2019. 424 с. URL: <http://surl.li/nnjhi>
5. Микитюк Н. Є. Організаційна поведінка: Конспект лекцій. Івано-Франківськ: ІФНТУНГ, 2020. 95 с.
6. Савельєва С., Єськов О., Вакуленко В. Організаційна поведінка: Навч. посібн. / за наук. ред. Савельєвої С. Київ : Центр навчальної літератури, 2019. 218 с.
7. Гончарова М.Л., Мірошніченко Г.О. Теорія організації : навч.посіб. Суми : ДВНЗ «УАБС НБУ», 2015. 134 с. URL: <http://surl.li/nnjdv>
8. Теорія організації [Текст] : навчальний посібник для студентів економічних спеціальностей / Державний вищий навчальний заклад «Українська академія банківської справи Національного банку України» ; [уклад.: М.Л. Гончарова, Г. О. Мірошніченко]. URL: <http://surl.li/nnjdv>

ДОПОМІЖНА

9. Волохова І. В. Організаційна поведінка : конспект лекцій / І. В. Волохова, О. М. Лук'янова. Харків : УкрДУЗТ, 2023. 93 с.
10. Монастирський Г.Л. Теорія організації : підручник. 2-е видання, доповнене й перероблене. Тернопіль : «Крок», 2019. 368 с.
11. Євтушенко В.А. Організаційна поведінка : конспект лекцій. В.А. Євтушенко, М.М. Кудінова. Харків : ХНУ імені В.Н. Каразіна, 2021. 84 с. URL: <http://surl.li/eweyr>
12. Чуприна Х.М. Конспект лекцій з дисципліни «Теорія організацій» для студентів спеціальності 073 Менеджмент. Київ : КНУБА, 2023. 56 с.
13. Методичні вказівки для проведення семінарських та практичних занять з дисципліни «Теорія організації» для здобувачів вищої освіти спеціальності спеціальність 073 «Менеджмент», освітня програма «Менеджмент організацій та адміністрування». / Укл.: А.Ю. Панкова. Запоріжжя: ЗНТУ, 2021. 31 с.
14. «Менеджмент організацій»: навчальний посібник для студентів-магістрів галузі знань 07 «Управління та адміністрування» спеціальності 073 «Менеджмент» спеціалізації «Менеджмент і бізнес-адміністрування» / Укладачі:

Л.Є. Довгань, І.П. Малик, Г.А. Мохонько, М.В. Шкробот. Київ : КПІ ім. Ігоря Сікорського. URL: <http://surl.li/efmbw>

15. Організаційна поведінка: опорний конспект лекцій для здобувачів вищої освіти третього освітньо-науково ступеня PhD спеціальності 073 «Менеджмент». URL: <http://surl.li/eweww>

ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ

16. Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського. URL: <http://www.nbuv.gov.ua>.

17. Законодавство України. Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/main/index>.

18. Міністерство економічного розвитку і торгівлі України. URL: <http://www.me.gov.ua/?lang=uk-UA>.

19. Кабінет Міністрів України. URL: <http://www.kmu.gov.ua>.

20. Міністерство Економіки України. URL: <http://www.me.gov.ua>

21. Міністерство фінансів України. URL: <http://minfin.kmu.gov.ua>

22. Міністерство промислової політики України. URL: <http://industry.kmu.gov.ua>

23. Міністерство вугільної промисловості. URL: <http://www.mvp.gov.ua>

24. Міністерство палива та енергетики України. URL: <http://www.mpe.energy.gov.ua>

25. Міністерство аграрної політики України. URL: <http://minagro.kiev.ua>

26. Міністерство транспорту та зв'язку України. URL: <http://www.mintrans.gov.ua>

27. Державний комітет статистики України. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua>

28. Міністерство цифрової трансформації. URL: <https://thedigital.gov.ua>